

EXPUNERE DE MOTIVE

Politica românească este caracterizată de o statistică îngrijorătoare care arată că, la alegerile pentru Președintele României, prezența la urne a înregistrat un declin puternic, de la 86,19% în 1990 la 53,17% în 2014, din considerente ce țin de modul de organizare a alegerilor, în contextul creșterii numărului cetățenilor români care își stabilesc domiciliul sau reședința în străinătate și al românilor din Republica Moldova care își redobândesc cetățenia română.

Totodată, constatăm că românii din străinătate s-au așezat „deasupra vremurilor” și au echilibrat deficitul de cont curent al țării, contribuind la întreținerea familiilor acestora și investind masiv în construcții de case și gospodării noi.

Cu toate acestea, în loc de recunoștință din partea statului, românii din străinătate primesc o mare umilință atunci când doresc să-și exprime dreptul de vot garantat de Constituție. Când sunt alegeri, statul le pune la dispoziție un număr insuficient de secții de votare, aflate astfel la distanțe de sute sau chiar mii de kilometri de aceștia.

Așadar, prin modul de organizare a alegerilor, statul îngrădește diasporei dreptul de vot în mod brutal și neconstituțional.

Dreptul de vot al cetățenilor români ar trebui promovat atât în scopul întăririi sentimentului de apartenență la țara mamă și al creșterii implicării politice a românilor de pretutindeni, în orice țară s-ar afla aceștia, cât și al consolidării legitimității și reprezentativității autorităților publice la nivel național – Parlamentul și Președintele României – și a autorităților publice la nivel european – Parlamentul European.

Un instrument eficace consacrat de păstrare a legăturilor firești dintre cetățenii cu domiciliul sau reședința în străinătate și statul de origine este votul prin corespondență.

Din această perspectivă, pe de o parte există exemple de bună practică în state precum Statele Unite ale Americii, Germania, Italia, Spania, Elveția. Pe de altă parte, legislația românească prevede posibilitatea exercitării dreptului de vot prin corespondență doar în cazul alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților (Legea nr. 208/2015).

Prin urmare, propunerea legislativă amendează **Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României** și introduce posibilitatea votării prin corespondență ca alternativă la exercitarea dreptului de vot la secția de votare, pentru acei cetățeni români cu domiciliul sau reședința în străinătate.

Conform inițiativei, înscrierea în Registrul electoral cu opțiunea pentru votul prin corespondență se realizează pe baza unei cereri care se poate depune personal sau prin poștă către misiunea diplomatică sau oficiul consular.

Printr-o singură cerere alegătorul poate opta fie pentru votarea prin corespondență fie pentru votarea la secția de votare din străinătate.

Cererea se poate depune încă de la 1 ianuarie a anului în care au loc alegeri la termen pentru Președintele României, inclusiv prin poșta electronică.

Opțiunea exprimată prin cerere rămâne valabilă în continuare la toate alegerile la termen pentru Președintele României, până la schimbarea opțiunii sau a datelor cu caracter personal.

Inițiativa elimină obligația de a completa declarațiile pe propria răspundere din sarcina alegătorului, atât din țară cât și din diaspora, această obligație nemaifiind necesară prin asumarea de către stat a implementării și gestionării Sistemului informatic de monitorizare a prezenței la vot și de prevenire a votului ilegal, pe baza datelor și informațiilor din Registrul electoral și Registrul secțiilor de votare.

Ulterior înscrierii în Registrul electoral cu opțiunea pentru votul prin corespondență, alegătorul primește o scrisoare care conține documentele necesare exercitării dreptului de vot prin corespondență pentru primul și al doilea tur de scrutin:

1. un plic exterior, prevăzut cu elemente de siguranță care asigură sigilarea acestuia, autoadresat, pe care sunt imprimate „Vot prin corespondență pentru primul tur de scrutin”, numele și prenumele și adresa din străinătate a alegătorului prin corespondență, un cod de bare care asigură identificarea unică a alegătorului prin corespondență, precum și adresa biroului electoral pentru votul prin corespondență, în care se află:
 - 1.1. un plic interior, prevăzut cu elemente de siguranță care asigură sigilarea acestuia, care cuprinde un buletin de vot prin corespondență prevăzut pe prima pagină cu mențiunea "Buletin de vot prin corespondență pentru primul tur de scrutin" și un autocolant cu mențiunea "VOTAT";
 - 1.2. un certificat de alegător pentru primul tur de scrutin, care conține declarația alegătorului prin corespondență privind exercitarea în mod direct, secret și liber a dreptului de vot;
 - 1.3. instrucțiuni privind exercitarea dreptului de vot la primul tur de scrutin;
2. un plic exterior, prevăzut cu elemente de siguranță care asigură sigilarea acestuia, autoadresat, pe care sunt imprimate „Vot prin corespondență pentru al doilea tur de scrutin”, numele și prenumele și adresa din străinătate a alegătorului prin corespondență, un cod de bare care asigură identificarea unică a alegătorului prin corespondență, precum și adresa biroului electoral pentru votul prin corespondență, în care se află:

- 2.1. un plic interior, prevăzut cu elemente de siguranță care asigură sigilarea acestuia, care cuprinde un buletin de vot prin corespondență prevăzut pe prima pagină cu mențiunea "Buletin de vot prin corespondență pentru al doilea tur de scrutin" și un autocolant cu mențiunea "VOTAT";
- 2.2. un certificat de alegător pentru al doilea tur de scrutin, care conține declarația alegătorului prin corespondență privind exercitarea în mod direct, secret și liber a dreptului de vot;
- 2.3. instrucțiuni privind exercitarea dreptului de vot la al doilea tur de scrutin.

Întregul proces de votare prin corespondență este gratuit pentru alegător, cheltuielile fiind suportate de la bugetul de stat.

La nivel instituțional, pentru exercitarea dreptului de vot prin corespondență, inițiativa reglementează atribuții concrete pentru o serie de organisme precum misiunile diplomatice și oficiile consulare, Autoritatea Electorală Permanentă, birourile electorale pentru votul prin corespondență, biroul electoral pentru secțiile de votare din străinătate, Biroul Electoral Central, Guvernul, Compania Națională "Poșta Română" - S.A., Regia Autonomă "Monitorul Oficial", Ministerul Afacerilor Externe.

Birourile electorale pentru votul prin corespondență au sediul în municipiul București și se înființează în subordinea biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate. Se înființează câte un birou electoral pentru votul prin corespondență pentru fiecare 10.000 de alegători prin corespondență. În situația în care au optat să voteze prin corespondență mai puțin de 10.000 de alegători, se înființează un singur birou electoral pentru votul prin corespondență. În situația în care au optat să voteze prin corespondență mai mult de 10.000 de alegători, birourile electorale pentru votul prin corespondență se înființează pentru un număr egal de alegători.

Arondarea alegătorilor prin corespondență la birourile electorale pentru votul corespondență se realizează de către Autoritatea Electorală Permanentă, pe state și localități, conform adresei din străinătate, în ordine alfabetică.

Sub aspect procedural, conform inițiativei, alegătorul prin corespondență efectuează următorii pași la primul tur de scrutin:

1. lipește autocolantul cu mențiunea "VOTAT" pe opțiunea acestuia din buletinul de vot prin corespondență;
2. introduce buletinul de vot în plicul interior, pe care îl sigilează;
3. completează certificatul de alegător;
4. introduce plicul interior și certificatul de alegător în plicul exterior, pe care îl sigilează;
5. depune plicul exterior la orice oficiu poștal sau în orice cutie poștală cu suficient timp înainte de data votării, pentru a asigura livrarea acestora, până cel mai târziu în prezența alegerilor, la sediul biroului electoral pentru votul prin corespondență.

În situația organizării celui de-al doilea tur de scrutin, alegătorul prin corespondență face următorii pași:

1. lipește autocolantul cu mențiunea "VOTAT" pe opțiunea 1 sau 2, corespunzătoare ordinei candidaților care participă la al doilea tur de scrutin (macheta buletinului de vot prin corespondență pentru al doilea tur de scrutin cuprinde doar două patrulete, identificate cu numerele 1 și 2, corespunzătoare ordinei candidaților care participă la al doilea tur de scrutin; ordinea candidaților care participă la al doilea tur de scrutin este dată de ordinea numărului de voturi valabil exprimate obținute în primul tur de scrutin);
2. introduce buletinul de vot în plicul interior, pe care îl sigilează;
3. completează certificatul de alegător;
4. introduce plicul interior și certificatul de alegător în plicul exterior, pe care îl sigilează;
5. depune plicul exterior la orice oficiu poștal sau în orice cutie poștală până cel mai târziu în preziua celui de-al doilea tur de scrutin pentru a asigura livrarea acestora până cel mai târziu cu 10 zile după data celui de-al doilea tur de scrutin.

La repetarea turului de scrutin ca urmare a anulării alegerilor de către Curtea Constituțională, alegătorul își poate exercita dreptul de vot numai în secțiile de votare organizate pe lângă misiunile diplomatice, oficiile consulare, secțiile consulare și institutele culturale din străinătate ale României.

În caz de vacanță a funcției de Președinte a României ca urmare a demisiei, demiterii din funcție, imposibilității definitive de exercitare a atribuțiilor sau a decesului, alegătorul își poate exercita dreptul de vot la orice secție de votare din străinătate.

De asemenea, inițiativa aduce și alte amendamente care privesc în principal: termenele de anunțare a datei alegerilor; termenele de depunere a candidaturilor; atribuțiile birourilor electorale implicate; acreditarea persoanelor la birourile electorale; conținutul proceselor-verbale privind rezultatele votării; lista contravențiilor.

Pentru a promova acest instrument modern de vot, Ministerul pentru Românii de Pretutindeni va derula, cu sprijinul misiunilor diplomatice ale României, campanii de informare a cetățenilor români cu drept de vot cu domiciliul sau reședința în străinătate privind modalitatea de exercitare a dreptului de vot prin corespondență.

Dacă în conformitate cu Constituția cetățenii români au drept de vot, atunci statul român trebuie să le asigure instrumente juridice eficace moderne pentru a-și exercita acest drept.

În acest sens, susținem propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României.

În numele inițiatorilor,

Eugen Tomac
Deputat PMP

